

## Ile mogą dorobić osoby otrzymujące wcześniejszą emeryturę?

Emeryci i renciści mogą pracować. Aby wcześniejsze emerytury lub renty nie zostały zmniejszone lub zawieszono, uzyskiwane w ten sposób dochody nie mogą przekroczyć określonych limitów.

### Czy ZUS obniży lub zawiesi emeryturę?

Dostałem w spadku działkę rekreacyjną z małym domkiem. Zamierzam sprzedać tę nieruchomość. Czy uzyskany w ten sposób przychód może spowodować zawieszenie wcześniejszej emerytury?

**Nie**

W takiej sytuacji czytelnik nie musi obawiać się zmniejszenia ani zawieszenia wcześniejszej emerytury bez względu na wysokość przychodu uzyskanego ze sprzedaży działki rekreacyjnej. Prawo do tego rodzaju świadczenia ulega zawieszeniu lub świadczenie to jest zmniejszane w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Uzyskanie przychodu w tytułu sprzedaży działki rekreacyjnej otrzymanej w spadku nie ma związku z prowadzeniem działalności objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. W związku z tym nie będzie w ogóle wliczony do przychodu mającego wpływ na zawieszenie lub zmniejszenie wcześniejszej emerytury.

### Podstawa prawna

■ Art. 104 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2004 r. nr 39, poz. 353 z późn. zm.).

### Czy ZUS uwzględni faktyczny przychód?

Otrzymuję wcześniejszą emeryturę (mam 59 lat) i zamierzam rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej. Jeśli wszystko ułoży się pomyślnie, będę zarabiać kilka tysięcy miesięcznie. Czy ZUS będzie brał pod uwagę przychód z działalności gospodarczej w jego rzeczywistej wysokości?

**Nie**

Nawet jeśli czytelnik nie będzie płacił składek na ubezpieczenia społeczne (bo ma ustalone prawo do emerytury), to musi poinformować ZUS o swojej działalności. Przy czym w przypadku czytelnika za przychód wpływający na zwieszenie uważa się przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Nie będzie miał znaczenia jego faktyczny przychód, z którego rozlicza się z urzędem skarbowym. Z przepisów wynika, że w przypadku osób uprawnionych do wcześniejszej emerytury prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek za przychód wpływający na

zawieszenie lub zmniejszenie świadczenia uważa się przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. W sytuacji gdy emeryt po raz pierwszy rozpoczyna działalność gospodarczą albo od zamknięcia poprzedniej upłynęło co najmniej pięć lat i spełni pozostałe warunki do ulgowego płacenia składek, ta podstawa będzie odpowiadała 30 proc. minimalnego wynagrodzenia za pracę. Do 31 grudnia 2007 r. wynosiło ono 936 zł. Od 1 stycznia 2008 r. minimalne wynagrodzenie za pracę zostało znacznie podwyższone i obecnie wynosi 1126 zł. Z kolei 30 proc. z tej kwoty to 337,80 zł. W innych przypadkach będzie to zadeklarowana kwota nie niższa niż 60 proc. przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim kwartale.

### **Podstawa prawna**

■ Art. 104 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2004 r. nr 39, poz. 353 z późn. zm.).

### **Czy zapomoga spowoduje zawieszenie emerytury?**

Mam prawo do wcześniejszej emerytury i po kilku miesiącach przerwy w zatrudnieniu podjęłam pracę na pół etatu. Na początku stycznia zalało mi mieszkanie. W związku z tym obiecano mi wypłacenie zapomogi. Czy będzie podlegała zsumowaniu z innymi przychodami branymi pod uwagę przy zawieszaniu albo zmniejszaniu wcześniejszej emerytury?

**Nie**

Z obowiązujących przepisów wynika, że nie wszystkie przychody uzyskiwane przez wcześniejszego emeryta są uwzględniane przy określaniu, czy jego świadczenie powinno być zmniejszone lub zawieszane. Duże znaczenie ma ustalenie, czy określony przychód podlega oskładkowaniu. Zapomogi losowe wypłacane w związku z klęskami żywiołowymi, indywidualnymi zdarzeniami losowymi czy też długotrwałą chorobą są z niego zwolnione. Zostały bowiem wymienione w katalogu świadczeń niepodlegających ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym. Tak więc czytelniczka nie musi martwić się o to, że zapomoga losowa wpłynie na przekroczenie limitu przychodów obowiązującego przy zmniejszaniu lub zawieszaniu emerytur bez względu na jej wysokość.

### **Podstawa prawna**

■ Art. 104 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2004 r. nr 39, poz. 353 z późn. zm.).

■ Par. 2 pkt 22 rozporządzenia ministra pracy i polityki socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. nr 161, poz. 1106 z późn. zm.).

## **Czy ZUS postąpił prawidłowo?**

Złożyłam wniosek o emeryturę, kiedy skończyłam 64 lata. Dołączyłam do niego dokumenty świadczące o tym, że przez dziewięć lat byłam na przedłużonym ze względu na chorobę dzieci urlopie wychowawczym oraz że cztery lata studiowałam. Łącznie okresów nieskładkowych mam 13 lat. Jednak ZUS uwzględnił mi jedynie dziesięć lat i cztery miesiące. Wydaje mi się, że tak nie powinno być, skoro udowodniłam 13 lat. Czy ZUS ma rację? Okresów składkowych udowodniłam 31 lat.

## **Tak**

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty oraz przy obliczaniu ich wysokości okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

Do okresów nieskładkowych zalicza programowy tok trwania studiów wyższych. Należą do nich także przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem:

- w wieku do lat czterech - w granicach do trzech lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do sześciu lat,
- na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do trzech lat na każde dziecko.

W przypadku gdy czytelniczka wykazała, że ma 31 lat okresów składkowych to zgodnie z przepisami okresy nieskładkowe mogą być uwzględnione w wymiarze 1/3 okresów składkowych, czyli dziesięć lat i cztery miesiące, a nie 13 lat.

## **Podstawa prawna**

■ Art. 7 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2004 r. nr 39, poz. 353 z późn. zm.).

## **Czy można będzie więcej dorobić?**

Kiedy miałem 61 lat, przeszedłem na wcześniejszą emeryturę. Od roku mam okazję dorobić sobie. Staram się nie przekroczyć limitów przychodów, co mogłoby spowodować zawieszenie lub zmniejszenie wcześniejszej emerytury. Za kilka tygodni skończę 65 lat. Czy wtedy będę mógł dorabiać bez

ograniczeń?

**Tak**

Prawo do wcześniejszej emerytury ulega zawieszeniu w przypadku osiągnięcia przychodu wyższego niż 130 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez prezesa GUS. Z kolei zmniejszenie ma miejsce wtedy, gdy przychód jest wyższy niż 70 proc. tego wynagrodzenia, ale niższy niż wspomniane 130 proc. Obecnie pierwszy z tych progów to 1892,40 zł, a drugi - 3514,50 zł. Z tego wynika, że osoba otrzymująca wcześniejszą emeryturę, dorabiając mniej niż 1892,40 zł, nie musi obawiać się jej zmniejszenia. W sytuacji gdy jej przychód mieści się pomiędzy 1892,40 zł a 3514,50 zł, powinna liczyć się z jego obniżeniem. Zawieszenie wcześniejszej emerytury będzie miało miejsce wtedy, gdy przychód będzie przekraczać 3514,50 zł.

Przepisy dotyczące zawieszania lub zmniejszania emerytur nie dotyczą osób, które ukończyły powszechny wiek emerytalny. W przypadku mężczyzn jest to 65 lat. Dlatego można stwierdzić, że nasz czytelnik po ukończeniu tego wieku będzie mógł dorabiać sobie bez ograniczeń. Przekroczenie limitów przychodów nie spowoduje ani zmniejszenia, ani zawieszenia jego emerytury. Tak samo jest w przypadku kobiet, które ukończą przewidziany dla nich powszechny wiek emerytalny, czyli 60 lat.

Niezależnie od tego dodać należy, że gdy po złożeniu wniosku o emeryturę ma miejsce kontynuacja zatrudnienia bez rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego praca była wykonywana przed dniem nabycia prawa do emerytury, to w takich przypadkach prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu. Jest tak dlatego, że nikt nie może otrzymywać emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy. Dotyczy to także osób, które ukończyły powszechny wiek emerytalny. Zawieszenie trwa do czasu rozwiązania stosunku pracy, co należy udokumentować świadectwem pracy.

### **Podstawa prawna**

■ Art. 103 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2004 r. nr 39, poz. 353 z późn. zm.).

### **Czy można dać pełnomocnictwo?**

Ostatnio dużo choruję i nie jestem w stanie załatwiać spraw związanych z przyznaniem mi prawa do emerytury. Czy mogę udzielić pełnomocnictwa opiekunce społecznej, która złożyłaby w moim imieniu wniosek o emeryturę?

**Tak**

Wniosek o wszczęcie postępowania o przyznanie emerytury nie musi być

składany osobiście przez osobę zainteresowaną jej otrzymaniem. Może być zgłoszony przez pełnomocnika.

Takim pełnomocnikiem upoważnionym do złożenia wniosku o emeryturę może być każda osoba fizyczna, która nie jest ograniczona w zdolności do czynności prawnych i działa na podstawie pełnomocnictwa. Nie musi to być członek najbliższej rodziny pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym. Osoba ubiegająca się o przyznanie emerytury może udzielić pełnomocnictwa także swojemu opiekunowi społecznemu. Należy przy tym zaznaczyć, że tego rodzaju pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie lub ustnie do protokołu.

### **Podstawa prawna**

- Par. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz. 49 z późn. zm.).